

EEN WINTER IN OHNE

Die winter sliepen Herman Alberts en ik bij Hermans broer in Ohne, boven in het hooivak. Overdag werkten wij op de boerderij en vermaakten wij ons in het dorp met de andere boerenjongens. Op de brug over de langs het dorp stromende Vecht stonden we fantasieën te maken over wat we allemaal zouden willen doen in de toekomende jaren. Omdat ook de boerenmeisjes zich onder ons mengden, was het voor veel jongens in het voorjaar wel duidelijk waar ze hun jaren zouden doorbrengen: in Ohne, bij hun kersverse vrouw. De oude kerk van Ohne was de plaats waar ik die winter mijn keuzes in mijn geloof maakte, en die – als vanzelfsprekend – op de brug en in het hooivak besprak met mijn vrienden.

God had een mooie wereld geschapen, maar Hij zou wat meer op zijn handlangers moeten toezien, zo was onze mening. Als Hij die al gekozen had, want in de Bijbel zien we wel dat God kiest voor de gewone mensen, maar hij zegt nergens dat we ons moeten schikken naar zelf opgeworpen geleerden die deze gewone mensen gaarne vertellen wat ze moeten doen. Sterker nog, die heeft hij ook amper nodig. De Heilige Geest van God vertelt die gewone mensen wel wat goed en fout is. Die gewone mensen zijn dan zelf verantwoordelijk voor hun daden. Een godgeleerde is dan wel gemakkelijk, want je kunt als gewoon mens niet alles weten, maar laat die nooit macht over je krijgen. Het blijft tussen jezelf en god, met Jezus Christus als bemiddelaar. Dat was wat Herman en ik steeds meer als levensovertuiging eigen maakten.

Onze vrienden in Ohne waarschuwden dat dit toch wel heel erg Dopers gedacht was en dat Jan van Leiden al eens vermoord was omdat hij ooit een Dopers koninkrijk in Münster had gesticht. Er waren boeken vol over geschreven. Veel boeken brachten wijsheid maar eveneens brachten boeken veel mensen tot waanzin, tot de Bijbel aan toe! Dat maakte ons niet uit. De consequentie van de uitstorting van de Heilige Geest op gewone mensen was voor ons zonder meer dat kerkelijke hiërarchie geen recht van bestaan had. Daar kwam nog bij dat, als ik hoge kerkbestuurders echt als bazen zou moeten erkennen, ik de bisschop van Münster en de boer van mijn vader ook als door god gegeven overheden zou moeten erkennen. Ik wilde wel respect voor overheden hebben, maar voor God waren we allemaal gelijk, niemand uitgezonderd, was onze opinie.

Dergelijke gesprekken maakten mij ook klaar voor mijn eerste bezoek aan mijn ouders. Door meer en meer stil te staan bij wat het geloof voor me betekende, kwamen namelijk ook de woorden van mijn vader en moeder ten aanzien van hun geloof steeds weer naar boven. Toen het voorjaar werd, gingen heel wat boerenjongens uit Ohne en omgeving op weg naar het Echtener Veen en andere turfgraverijen. Ik zou met hen meegaan. Om daar flink geld te verdienen en om mijn ouders op te zoeken. Als ik op een avond aan zou komen, hoefde de boer waar mijn vader voor werkte niets te weten. Als hij nog zou leven. En als mijn ouders nog zouden leven.

Herman verwachtte in het Echtener Veen zijn vader en een broer weer te zien. Vader had de boerderij – naar het mooie golvende landschap er omheen ‘Schone Welle’ genoemd – overgedaan aan zijn oudste zoon, en was samen met een tweede zoon die ook Herman heette naar het veen vertrokken. Eerst omdat de eigen boerderij niet voldoende opbracht om alle monden te voeden. Later was hij op het veen gebleven omdat hij daar een nieuw boerderijtje kon stichten. Herman verlangde er naar om zijn vader weer te zien. In het voorjaar van 1679 werd op de boerderij een afscheidsfeest gevierd. Herman en ik zouden vertrekken. Hermans broer stelde voor dat ik een brief zou schrijven, om mijn ouders te vertellen over hoe het met mij was. Hij wilde zelf die brief wel voor mij schrijven, want dat kon ik niet, en de kosten ervan waren geen probleem. Dat hoorde nog bij mijn loon. Hij wist blijkbaar dat mijn buidel leeg was. Zeg maar wat ik zou willen schrijven, zei mijn kostbaas, en toen ik dat niet goed wist, schreef hij voor mij wat van belang was. De brief werd verstuurd, enkele dagen voor ik zelf vertrok. Ik ken de inhoud precies, want ik heb hem later weer in handen gekregen. Mijn ouders lazen:

“Uedele Lieve Ouders,

Door dezen laat ik u weten dat ik goed gezond ben en tot mijn blijdschap zal 't zijn als ik wederkerig ook dat van u mag horen daar toch de gezondheid zulk een grote zegen is, en het al weer zo lang geleden is dat ik u heb mogen zien. Nu met het oog op het verleden dat doet ons soms nog treurig weeën gevoelen maar met opzicht op het tegenwoordige dan hebben wij reden ons te verblijden. In het bijzonder ben ik bevoorrecht de oorlog van de bisschop helemaal ongekwetst doorstaan te hebben, zonder kreupel te worden, een arm of been te verliezen, ja zelfs zonder ooit door een kogel of iets anders geraakt te zijn. Ik hoop dat van u ook, en ik hoop dit spoedig zelf te kunnen zien. En met het oog op de voorrechten die wij hier als inwoners van Ohne in Münsterland genieten dan hebben wij reden om ons te verblijden. Zijne weldaden zijn meer dan dat ik ze zou kunnen verhalen. Wij zijn hier voor de winter gekomen en toen hadden wij nog wat geld maar toch zeer weinig, en wat wij hadden is nodig geweest om te leven. Maar ik kon ook met werken op een hoeve met niet veel moeite mijn brood verdienen. Ik stuur u deze brief als ik afscheid ga nemen van de goede boerschap van Ohne en op weg ben naar Drenthe. Ik hoop spoedig u weer te zien. Uw innig liefhebbende zoon.

Namens ....(onleesbaar) Jansen, Jan Alberts van de Schone Welle..”

De prachtige oude kerk van Ohne.

*Het landschap bij de Vecht te Ohne, met de brug
waarop de jeugd stond te praten.*

